

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Allmänna byrån, S1

Beslutande
Minister

Annette Holmberg-Jansson

Föredragande
Avdelningschef

Bengt Michelsson

Justerat
Omedelbart

Nr 10

Kvartalsrapport Ålands hälso- och sjukvård.
ÅLR 2023/9280

Beslut

Ålands landskapsregering beslöt anteckna Ålands hälso- och sjukvårds kvartalsrapport innehållande resultatuppföljning, prognos och verksamhetsuppföljning per 30.9.2023 för kännedom.

Nr 11

Kostnaderna för rättspsykiatrisk vård.
ÅLR 2023/9355
70 S1

Beslut

Ålands landskapsregering beslöt skicka bilagda brev, S123E08, till social- och hälsovårdsministeriet angående kostnaderna för rättspsykiatrisk vård.

Hänvisning
Kostnaderna för rättspsykiatrisk vård

Social- och hälsovårdsministeriet
Pb 33
FI-00023 STATSRÅDET

Kontaktperson
Bengt Michelsson, telefon +358 (0)18 25260
bengt.michelsson@regeringen.ax

registratorskontoret.shm@gov.fi

Ärende

Kostnaderna för rättspsykiatrisk vård

Enligt 18 § 12 punkten i självstyrelselagen (1991:71) för Åland hör hälso- och sjukvård till landskapets lagstiftningsbehörighet, med vissa undantag som stadgas i 27 § 24, 29 och 30 punkterna. Enligt 27 § 24 punkten i självstyrelselagen hör administrativa ingrepp i den personliga friheten till rikets lagstiftningsbehörighet medan enligt 27 § 29 punkten hör smittsamma sjukdomar hos människor, kastrering och sterilisering, avbrytande av havandeskap, konstbefruktning och rättsmedicinska undersökningar till rikets lagstiftningsbehörighet. Enligt 27 § 30 punkten hör behörigheten att vara verksam inom hälso- och sjukvården, apoteksväsendet, mediciner och produkter av läkemedelstyp, narkotiska ämnen samt framställning av gifter och fastställande av deras användningsändamål även till rikets lagstiftningsbehörighet.

Enligt 27 § 22 punkten har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om straffrätt med undantag av vad som stadgas i 18 § 25 punkten där det regleras att till landskapets lagstiftningsbehörighet hör beläggande med straff och storleken av straff inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Under det pågående arbetet med förslag till revidering av självstyrelselagen har det framkommit att myndigheten Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) betalat för rättspsykiatrisk vård för invånare i Åland.

Domstol kan enligt rättegångsbalken (FFS 4/1734) på vissa grunder bestämma att sinnestillståndet hos en svarande i ett brottmål ska undersökas. Vid Institutet för hälsa och välfärd finns enligt lag om Institutet för hälsa och välfärd (FFS 668/2008) nämnden för rättspsykiatriska ärenden som behandlar och avgör de utlåtandeärenden som avses i 17 kap. 37 § i rättegångsbalken och som gäller en persons sinnestillstånd eller farlighet, ärenden som gäller bestämmande av vård på psykiatriskt sjukhus eller på anstalt för specialomsorger. Institutet för hälsa- och välfärd betalar kostnaderna för

sinnesundersökningen i enlighet med principen i självstyrelselagen om att förvaltningen i angelägenheter som faller inom rikets lagstiftningsbehörighet ankommer på riksmyndigheter. Kostnadsansvaret inkluderas i förvaltningsbehörigheten.

Som det framkommit ovan beslutar nämnden för rättspsykiatriska ärenden om psykiatrisk sjukhusvård eller om specialomsorg om person med utvecklingsstörning. Detta i de fall där en person efter avslutad sinnesundersökning bedömts behöva antingen psykiatrisk sjukhusvård oberoende av personens vilja eller, mot den vederbörandes egen vilja, specialomsorg om person med utvecklingsstörning. Nämnden beslutar också om avslutande av sådan vård. När sjukhusvården ännu fortsätter, kan en rättspsykiatrisk patient överföras till att övervakas av hälso- och sjukvårdens verksamhetsenhet ett halvår åt gången genom ett beslut fattat av Institutet för hälsa och välfärd. Genom en övervakad öppenvårdsperiod kan man bedöma hur patienten klarar sig utan sjukhusvård, innan ett beslut om att avsluta sjukhusvården har fattats.

Det kan med andra ord konstateras att lagstiftningsbehörigheten och förvaltningsbehörigheten gällande rättspsykiatrisk vård i sin helhet tillhör riket och följaktligen ska riket bära hela kostnadsansvaret. Ålands landskapsregering anmodar därför den offentliga hälso- och sjukvårdsmyndigheten Ålands hälso- och sjukvård att i fortsättningen bestrida fakturor för vård som Institutet för hälsa och välfärd beslutat om på rättspsykiatriska grunder. För en eventuell framtida överföring av en patient till ÅHS för övervakad öppenvårdsperiod behövs en överenskommelseförordning i enlighet med 32 § i självstyrelselagen.

Ålands landskapsregering emotser att social- och hälsovårdsministeriet i skyndsam ordning involverar landskapsregeringen i beredning av en överenskommelseförordning och informerar berörda statliga förvaltningsmyndigheter om rättsläget.

Minister

Annette Holmberg-Jansson

Avdelningschef

Bengt Michelsson

FÖR KÄNNEDOM

Institutet för hälsa och välfärd (THL), Pb 30, FI-00271 HELSINGFORS
Ålands hälso- och sjukvård, registrator@ahs.ax
Självstyrelsepolitiska nämnden, susanne.eriksson@lagtinget.ax
Mats Löfström, riksdagsledamot, mats.lofstrom@riksdagen.fi
Johan Ehn, Ålands representant i Helsingfors, johan.ehn@regeringen.ax